

Uchwała Nr 316 /2024
Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze
z dnia 23 maja 2024 r.

w sprawie wydania opinii o sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Torzym za 2023 rok

Na podstawie art. 13 pkt 5 i art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) w związku z art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1270 ze zm.) Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w osobach:

1. Jarosław Kotowski - Przewodniczący
2. Joanna Chruściel - Członek
3. Lidia Jaworska - Członek

opiniuje **pozytywnie z uwagami** sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Torzym za 2023 rok.

Uzasadnienie

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze zbadał pod względem formalno – prawnym sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Torzym za 2023 rok. Sprawozdanie wpłynęło do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w dniu 25 maja 2024 r., Skład Orzekający wskazuje natomiast, że jako datę sporządzenia sprawozdania wskazano na pierwszej stronie sprawozdania dzień 30 marca 2024 r. Skład Orzekający wskazuje, że zgodnie z dyspozycją art. 267 ust. 3 ustawy o finansach publicznych sprawozdanie z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego powinno zostać przekazane do Regionalnej Izby Obrachunkowej w terminie do dnia 31 marca roku następującego po roku budżetowym.

Skład Orzekający stwierdza, że:

- sprawozdanie roczne z wykonania budżetu Gminy Torzym zawiera zestawienie dochodów i wydatków, stosownie do art. 267 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych,
- sprawozdanie uwzględnia dochody i wydatki budżetu w szczególności określonej jak w uchwale budżetowej, zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o finansach publicznych dokonane w trakcie roku budżetowego oraz stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich, co wypełnia dyspozycję art. 269 ustawy o finansach publicznych. Skład Orzekający formułuje uwagę dotyczącą tego, że w zestawieniu dotyczącym zadań wieloletnich, w załączniku nr 8 do sprawozdania nie ujęto wszystkich zadań wieloletnich zawartych w załączniku o przedsięwzięciach WPF Gminy Torzym. Ponadto dla zadań:
 - Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Torzymiu wraz z budową sieci kanalizacji sanitarnej wskazano limit wydatków na 2023 r. - 3 825 236,30 zł, a zgodnie z załącznikiem o przedsięwzięciach WPF limit dla tego zadania powinien wynosić 3 786 036,25 zł,
 - Budowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej dla m. Tarnawa wskazano limit wydatków na 2023 r. - 20 000,00 zł, a prawidłowy limit powinien wynosić 8 181,25 zł,
 - Rozbudowa Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Westerplatte w Torzymiu o sale sportową z zapleczem wskazano limit wydatków na 2023 r. wynoszący 0,00 zł , natomiast limit na 2023 r. wynosił 60 595, zł.

Ponadto w załączniku nr 8 do sprawozdania dotyczącym zadań wieloletnich Gminy limity na rok 2024 wskazano nie według danych wynikających z uchwały WPF Gminy Torzym Nr XLV/325/23 z dnia 28.12.2023, lecz nieprawidłowo według danych wynikających z uchwały w sprawie WPF Gminy Torzym przyjętej na lata 2024-2039.

Ponadto w załączniku nr 8 do sprawozdania wskazano kwotę 10 457 349,33 zł z tytułu zadłużenia z kredytów i pożyczek, natomiast zgodnie ze sprawozdaniem Rb-Z na dzień 31.12.2023 r. kwota zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek (wiersz E2) wynosiła w Gminie Torzym 12 005 618,19 zł,

- wykazany plan oraz wykonanie dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów budżetu są zgodne z uchwałami budżetowymi,
- plan wydatków budżetu Gminy Torzym według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. nie został przekroczony,
- według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. Gmina Torzym posiadała zobowiązania wymagalne w wysokości 4 847,48 zł. Skład Orzekający zwraca uwagę, że zgodnie z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych wydatki publiczne powinny być dokonywane w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań,
- Burmistrz Gminy Torzym przedstawił sprawozdanie z wykonania planu finansowego Zakładu Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Torzymiu. Skład Orzekający zwraca uwagę, że z załącznika nr 5 do sprawozdania z wykonania budżetu wynika, że zakład budżetowy na dzień 01 stycznia 2023 r. posiadał stan środków obrotowych netto stanowiący kwotę ujemną – 287 326,00 zł. Zakład budżetowy Gminy Torzym zamknął rok 2023 również ujemną wielkością stanu środków obrotowych netto wynosząca – 362 324,52 zł. Przychody zakładu budżetowego w 2023 roku były równe kosztom jego funkcjonowania. Sytuacja finansowa Zakładu Budżetowego Gminy Torzym w ocenie Składu Orzekającego wymaga monitorowania przez Organy Gminy w aspekcie zapewnienia prawidłowości jego funkcjonowania w kolejnych latach budżetowych oraz wymaga analizy w aspekcie dookreślenia źródeł i wielkości finansowania jego dalszej działalności.
- w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Torzym za 2023 r. zawarto informacje dotyczącą przeznaczenia dochodów pochodzących z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wyłącznie na cele ustawowe wskazane w art. 6r ust. 2-2c ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 ze zm.),
- należności wymagalne Gminy Torzym na dzień 31.12.2023 r. stanowiły kwotę 3 569 142,61 zł. Na koniec 2022 roku należności wymagalne Gminy Torzym wynosiły 3 797 327,85 zł.

W ocenie Skład Orzekającego Organy Gminy Torzym powinny kontynuować działania w celu wyegzekwowania należności wymagalnych budżetu oraz monitorować sytuację prawną w tym zakresie w celu niedopuszczenia do ich przedawnienia.

Wykonanie budżetu Gminy Torzym na podstawie sprawozdawczości za 2023 rok, przedstawia poniższe zestawienie:

Symbole	Wyszczególnienie	Plan po zmianach	Wykonanie	% wykonania
1	2	3	4	5
1	Dochody ogółem, w tym:	40 021 254,30	39 634 427,88	99,0%
1.1.	dochody bieżące	36 029 241,22	36 365 987,47	100,9%
1.2.	dochody majątkowe	3 992 013,08	3 268 440,41	81,9%
1.2.a	w tym: ze sprzedaży majątku	203 994,95	184 444,23	90,4%
1.3.	dochody z tytułu środków unijnych i zagranicznych, w tym:	1 515 518,13	811 969,57	53,6%
1.3.a	finansowanie programów i projektów ze środków unijnych	1 515 518,13	811 969,57	53,6%

1.3.b	współfinansowanie programów i projektów ze środków unijnych	0,00	0,00	
2	Wydatki ogółem, w tym:	48 504 974,37	44 366 703,04	91,5%
2.1.	wydatki bieżące , w tym:	38 365 876,41	35 300 856,29	92,0%
2.1.a	wydatki na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	17 428 215,95	16 108 534,97	92,4%
2.1.b	dotacje na zadania bieżące	1 747 231,00	1 732 413,72	99,2%
2.1.c	wydatki na obsługę długu jst	548 554,48	502 681,44	91,6%
2.1.d	wypłaty z tytułu gwarancji i poręczeń udzielonych przez jst	0,00	0,00	
2.2.	wydatki majątkowe , w tym:	10 139 097,96	9 065 846,75	89,4%
2.2.a	wydatki inwestycyjne i zakupy inwestycyjne	10 139 097,96	9 065 846,75	89,4%
2.2.b	zakup i objęcie akcji i udziałów oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego	0,00	0,00	
2.3.	wydatki na programy z udziałem środków unijnych i zagranicznych, w tym:	4 162 356,17	4 139 656,64	99,5%
2.3.a	finansowanie programów i projektów ze środków unijnych	1 554 118,24	1 552 666,88	99,9%
2.3.b	współfinansowanie programów i projektów ze środków unijnych	2 608 237,93	2 586 989,76	99,2%
WF	WYNIK BUDŻETU (nadwyżka +/deficyt-)	-8 483 720,07	-4 732 275,16	
WFD	Deficyt	-8 483 720,07	-4 732 275,16	
WFN	Nadwyżka			
3	Przychody ogółem, w tym:	9 926 070,07	10 605 631,33	106,8%
3.1.	kredyty i pożyczki, emisja papierów wartościowych, w tym:	7 037 192,99	7 037 192,99	100,0%
3.1.1.	ze sprzedaży papierów wartościowych	0,00	0,00	
3.2.	spłata pożyczek udzielonych	0,00	0,00	
3.3.	nadwyżka z lat ubiegłych pomniejszona o niewykorzystane środki pieniężne	0,00	0,00	
3.4.	niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ufp	1 472 771,26	1 472 771,26	100,0%
3.5.	prywatyzacja majątku jst	0,00	0,00	
3.6.	wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy o finansach publicznych	1 416 105,82	2 095 667,08	148,0%

3.7.	stan niespłaconych na koniec okresu sprawozdawczego zobowiązań przeznaczonych na cel, o którym mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 ustawy o finansach publicznych	0,00	0,00	
3.8.	inne źródła, w tym:	0,00	0,00	
3.8.1.	środki z lokat dokonanych w latach ubiegłych	0,00	0,00	
4	Rozchody ogółem, w tym:	1 442 350,00	1 442 350,00	100,0%
4.1.	spląty kredytów i pożyczek, wykup papierów wartościowych, w tym:	1 442 350,00	1 442 350,00	100,0%
4.1.1.	wykup papierów wartościowych	0,00	0,00	
4.2.	udzielone pożyczki	0,00	0,00	
4.3.	inne cele, w tym:	0,00	0,00	
4.3.1.	lokaty na okres wykraczający poza rok budżetowy	0,00	0,00	
5	Finansowanie planowanego deficytu, z tego:	8 483 720,07	4 732 275,16	
5.1.	sprzedaż papierów wartościowych	0,00	0,00	
5.2.	kredyty i pożyczki	5 594 842,99	2 357 191,15	
5.3.	prywatyzacja majątku jst	0,00	0,00	
5.4.	nadwyżka z lat ubiegłych	0,00	0,00	
5.5.	wolne środki	1 416 105,82	2 093 667,08	
5.6.	niewykorzystane środki pieniężne, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 8 ufp	1 472 771,26	281 416,93	
5.7.	spląty udzielonych pożyczek w latach ubiegłych	0,00	0,00	
5.8.	środki z lokat dokonanych w latach ubiegłych	0,00	0,00	
6	Przychody i rozchody na realizacja programów i projektów realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt 2 ufp			
6.1.	Przychody z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych na realizacje programów i projektów z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt.2 ufp, w tym:	0,00	0,00	
6.1.1.	ze sprzedaży papierów wartościowych	0,00	0,00	
6.2.	Rozchody z tytułu spląty kredytów, pożyczek, emisji papierów wartościowych na realizacje programów i projektów z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust.1 pkt.2 ufp, w tym:	0,00	0,00	
6.2.1.	wykup papierów wartościowych	0,00	0,00	
Z	Zobowiązania według tytułów dłużnych, w tym:		12 010 465,67	

	Kredyty krótkoterminowe		0,00	
	Zobowiązania wymagalne		4 847,48	
N	Należności oraz wybrane aktywa finansowe, w tym:		9 014 976,52	
	Wymagalne		3 569 142,61	

	Wynik operacyjny brutto = dochody bieżące - wydatki bieżące	-2 336 635,19	1 065 131,18	
	Dochody bieżące - wydatki bieżące + nadwyżka z lat ubiegłych + wolne środki (art. 242 ust. 2 ufp)	552 241,89	4 633 569,52	
I.	Kwota długu:			
I.1.a	Łączna kwota długu na koniec okresu		12 010 465,67	

Budżet Gminy Torzym zamknął się deficytem w wysokości 4 732 275,16 zł, przy planowanym deficycie w wysokości 8 483 720,07 zł.

Relacja wynikająca z art. 242 ustawy o finansach publicznych została w Gminie Torzym zachowana.

Wyszczególnienie	Plan	Wykonanie
Wynik operacyjny = dochody bieżące - wydatki bieżące	-2 336 635,19	1 065 131,18
Dochody bieżące - wydatki bieżące + wolne środki + przychody, o których mowa w art. 217 ust 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych	552 241,89	4 633 569,52

Stosownie do art. 6 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r. poz. 1964) w roku 2023 do ustalenia relacji, o której mowa w art. 242 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych dochody bieżące mogły być powiększone także o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ww. ustawy (wolne środki).

Łączna kwota długu Gminy Torzym na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosiła 12 010 465,67 zł.

Indywidualny wskaźnik spłaty zadłużenia, wynikający z art. 243 ustawy o finansach publicznych, nie jest dochowany w Gminie Torzym w 2024 roku. W pozostałych latach objętych Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy relacja wynikająca z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych jest zachowana. Relacja, o której mowa w art. 243 ust. 1 ww. ustawy w Gminie Torzym kształtuje się następująco:

LATA objęte WPF	Wskaźnik [R+O]/[Db] obliczony z uwzględnieniem ustawowych wyłączeń	Maksymalny dopuszczalny poziom spłaty zobowiązań (prawa strona wzoru)		Stopień spełnienia relacji	
		Średnia z art. 243 ufp. z uwzględnieniem wyłączeń (plan 3 kw)	Średnia z art. 243 ufp. z uwzględnieniem wyłączeń (wykonanie)		
1	2	3	4	(3-2)	(4-2)
2023	5,43%	11,48%	12,07%	6,05%	6,64%
2024	11,37%	9,01%	9,61%	-2,36%	-1,76%
2025	5,43%	12,97%	13,56%	7,54%	8,13%
2026	6,84%	14,51%	15,75%	7,67%	8,91%
2027	6,48%	14,29%	15,54%	7,81%	9,06%
2028	6,15%	14,64%	15,89%	8,49%	9,74%
2029	5,90%	14,47%	15,72%	8,57%	9,82%
2030	5,49%	15,55%	15,55%	10,06%	X
2031	5,20%	17,86%	17,86%	12,66%	X
2032	4,91%	13,85%	13,85%	8,94%	X
2033	2,91%	10,31%	10,31%	7,40%	X
2034	2,60%	9,45%	9,45%	6,85%	X
2035	2,39%	8,52%	8,52%	6,13%	X
2036	2,09%	7,58%	7,58%	5,49%	X
2037	1,79%	6,76%	6,76%	4,97%	X
2038	1,54%	5,83%	5,83%	4,29%	X

Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2022 r., poz. 1964), relacja ograniczająca wysokość spłaty zobowiązań jednostki samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych, może być niezachowana w latach 2023–2025 w przypadku, gdy prognozowana łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec danego roku nie przekroczy 100% planowanych dochodów ogółem pomniejszonych o dotacje i środki o podobnym charakterze oraz powiększonych o przychody z tytułów określonych w art. 217 ust. 2 pkt 4-8 ustawy o finansach publicznych.

Mając na względzie powyższą regulację prawną niespełnienie przez Gminę Torzym relacji z art. 243 ust. 1 ustawy w roku 2024 jest dopuszczalne, gdyż wskaźnik zadłużenia Gminy wyliczony w oparciu o metodologię wynikającą z powołanego wyżej przepisu prawa prognozowany jest w roku 2024 na poziomie 67,76%.

Skład Orzekający zwraca uwagę, że stopień spełnienia relacji wynikająca z art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w latach obowiązywania WPF Gminy Torzym - wymaga stałego monitorowania przez Ograny Gminy, biorąc pod uwagę łączną kwotę długu Gminy oraz jego kształtowanie się w poszczególnych latach objętych Wieloletnią Prognozą Finansową. W ocenie Składu Orzekającego istotne jest również podjęcie przez Organy Gminy Torzym działań służących efektywnej poprawie sytuacji finansowej Gminy w tym umożliwiających Gminie dochowanie relacji wynikających z art. 242 ust. 1 i 2 i art. 243 ust. 1 ustawy o finansach publicznych w kolejnych latach budżetowych objętych Wieloletnią Prognozą Finansową Gminy.

Skład Orzekający formułuje oprócz uwag zawartych w niniejszej opinii następujące wskazania dotyczące danych zawartych w sprawozdaniu z wykonania budżetu Gminy Torzym za 2023 rok.

W załączniku nr 1 do sprawozdania na str. 1 podano planowane rozchody budżetu w kwocie 3 983 14,00 zł, a prawidłowo powinna być to kwota 3 983 514,00 zł.

Ponadto w tym samym załączniku do sprawozdania na str. 2 w tabeli nr 1 wskazano wykonanie dochodów w kwocie 39 632 427,88 zł, a zgodnie ze sprawozdaniem Rb-NDS według stanu

na 31 grudnia 2023 r. powinna być wskazana kwota 39 634 427,88 zł. Nieprawidłowość powyższa została powielona w załączniku nr 6 do sprawozdania z wykonania budżetu Gminy za 2023 rok.

W załączniku nr 1 do sprawozdania na str. 2 w tabeli nr 1 wskazano wynik wykonania budżetu w kwocie - 4 734 275,16 zł, a powinna być prawidłowo wskazana kwota - 4 732 275,16 zł. Nieprawidłowość, o której mowa wyżej została powielona w załączniku nr 6 do sprawozdania z wykonania budżetu. Ponadto w załączniku nr 1 na str. 2 w tabeli nr 2 wskazano plan i wykonanie dochodów w dziale 600 „Transport i łączność” w kwocie 2 173 500,00 zł, a powinna być prawidłowo wskazana kwota zgodna ze sprawozdaniem Rb-27S według stanu na dzień 31 grudnia 2023 r. wynosząca 2 177 332,92 zł.

Skład Orzekający w zakresie danych zawartych w załączniku nr 1 na str. 3, w tabeli nr 2 sprawozdania z wykonania budżetu wskazuje, że wykazano wykonanie dochodów w dziale 801 „Oświata i wychowanie” w kwocie 1 100 941,91 zł, a zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27S według danych na koniec IV kwartału 2023 powinna być kwota 1 102 941,91 zł.

Skład Orzekający wskazuje także, że w załączniku nr 1 do sprawozdania na str. 3, w tabeli nr 2 wykazano wykonanie dochodów budżetu w kwocie 39 632 427,88 zł, a prawidłowo powinna być wykazana kwota 39 634 427,88 zł.

W załączniku nr 1 do sprawozdania z wykonania budżetu na str. 6 wskazano wykonanie dochodów w dziale 801 „Oświata i wychowanie” w kwocie 1 100 941,91 zł, a zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27S według stanu na koniec IV kwartału 2023 r. powinna być wykazana kwota 1 102 941,91 zł.

W załączniku nr 1 do sprawozdania z wykonania budżetu na str. 6 wskazano wykonanie dochodów dla szkół podstawowych w kwocie 109 953,43 zł, natomiast zgodnie ze sprawozdaniem Rb-27S za IV kwartał 2023 r. dochody w rozdziale 80101 Szkoły podstawowe wynoszą 111 953,43 zł w tym bieżące 109 350,75 zł.

W załączniku nr 1 do sprawozdania na str. 11 wskazano wykonane wydatków w dziale 600 „Transport i łączność” w kwocie 3 504 930,19 zł, a prawidłowo powinna być to kwota zgodna ze sprawozdaniem Rb-28S za IV kwartał 2023 r. wynosząca 3 507 930,19 zł.

W załączniku nr 7 do sprawozdania „Zestawienie dochodów i wydatków związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej i innych zadań zleconych jednostce samorządu terytorialnego ustawami w 2023 r.” dla rozdziału 85502 „Świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego ...” wskazano plan i wykonanie dochodów w kwotach wynoszących odpowiednio 2 708 664,00 zł i 2 706 961,00 zł, a zgodnie ze sprawozdaniem Rb-50 według stanu na koniec 2023 r. powinny być kwoty 6 043 500,00 zł i 3 042 000,00 zł. Plan wydatków wykazano w kwocie 3 041 144,03 zł we wskazanym załączniku w rozdziale 85502, natomiast nie wykazano planu dla paragrafu 4210 w kwocie 2 743,94 zł zgodnie ze sprawozdaniem Rb-50 według stanu na koniec 2023 r., dla paragrafu 6300 wskazano plan 14 435,71 zł, a prawidłowo powinna być kwota 16 835,80 zł jak w sprawozdaniu Rb-50.

Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze ocenia, że przedłożone sprawozdanie z wykonania budżetu Gminy Torzym za 2023 rok opracowane zostało zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów ustawy o finansach publicznych i umożliwia ocenę wykonania budżetu Gminy.

Wskazując na powyższe, Skład Orzekający postanowił, jak na wstępie.

POUCZENIE

Od uchwały Składu Orzekającego zgodnie z art. 20 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 1325) służy odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Zielonej Górze w terminie 14 dni od daty doręczenia niniejszej uchwały.

Przewodniczący Składu Orzekającego

Jarosław Kotowski